

NRL Rekenwijzer

2023

REKENMEESTERS EN GERECHTELIJKE DESKUNDIGEN

Inhoudsopgave

---

1. Berekening door professionele rekenmeester	3
2. Recht op (eenzijdige) berekeningen	5
3. Wat doet NRL bij een personenschadeberekening?	6
4. Basistoelichting letselschadeberekening	7
5. Welke informatie dient de opdrachtgever te verstrekken? (uitgangspunten)	10
6. NRL-wegwijzer WIA	13
7. NRL-wegwijzer pensioenschade	15
8. Kerncijfers personenschade 2023	16
9. NRL-indicator jonggehandicapten	20
10. Richtlijnen van de Letselschade Raad	21
11. NRL-tabel contante waarde en wettelijke rente	23
12. Cursusaanbod en NRL-Rekenmodule	27

1. Berekening door professionele rekenmeester

	Argumenten voor	Argumenten tegen	Opmerkingen
1. Voor betrokkenen	<ul style="list-style-type: none"> - Gelijkwaardigheid (1 van de 9 waarden GBL) - Behandelplan GBL (gedragsregel 6) <ul style="list-style-type: none"> + gezamenlijke analyse + signaleren verschillen + zoeken naar een oplossing (gedragsregel 9) - Inzicht in punten eens - Inzicht in punten oneens - Inzicht in bandbreedtes door scenario's - Trechterend naar oplossing 	<ul style="list-style-type: none"> Zelf doen goedkoper? Zelf doen beter? 	<ul style="list-style-type: none"> Kunt u het in minder tijd? Is uw kennis van schadeberekeningen net zo groot als die van een rekenmeester?
2. Voor slachtoffers	<ul style="list-style-type: none"> - Acceptatie - Onderbouwd overzicht van de schade 	<ul style="list-style-type: none"> - Geen professionele berekening wellicht sneller, maar ook beter? 	<ul style="list-style-type: none"> - Rekenmeester beantwoordt vragen
3. Voor professionals	<ul style="list-style-type: none"> - GBL: professioneel handelen: <ul style="list-style-type: none"> + zelfkennis + redelijkheid + zorgvuldigheid + belangenbewustzijn 	<ul style="list-style-type: none"> - Kan vergoeding van de werkelijke schade zonder professionele berekening? 	<ul style="list-style-type: none"> - Niet zo bekwaam als rekenmeester? <ul style="list-style-type: none"> -> schakel rekenmeester in - Wel zo bekwaam als rekenmeester? <ul style="list-style-type: none"> -> rekenmeester: second opinion In verband met groot financieel belang: second opinion
3A. Voor belangenbehartigers	<p><u>Wettelijke plichten:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Zorgplicht (7:401 bw) - Waarschuwingsplicht (7:402 bw) - Informatieplicht (7:403 bw) - Verantwoordingsplicht (7:403 bw) <ul style="list-style-type: none"> - Alle expertise in huis? - Onderbouwing stelplicht - Versterking bewijspositie 	<ul style="list-style-type: none"> Angst om in moeilijke positie te raken tussen slachtoffer en verzekeraar. Oplossing: uitwerking van meerdere scenario's. 	<ul style="list-style-type: none"> Aantonen dat belangen van slachtoffer optimaal zijn behartigd (kan dat ook met een simpele berekening 'op een bierviltje'?)
3B. Voor verzekeraars	<ul style="list-style-type: none"> - Wettelijke plicht tot vergoeding van de werkelijke schade - Bedrijfsregeling 15 VvV: <ul style="list-style-type: none"> + duidelijkheid + transparantie - Secundaire aansprakelijkheid bij onverkwikkelijke afwikkeling - Bijdrage 'maatschappelijk vertrouwen' 		<ul style="list-style-type: none"> Bij: <ul style="list-style-type: none"> - een kleine blikshade wordt een expert ingeschakeld - personenschade, waarbij de belangen vele malen groter zijn, dan niet? Imago verzekeraars: 'woekerpolis', kleine lettertjes
3C. Voor rechters	<ul style="list-style-type: none"> - Bij geschil over berekening - Motiveringsplicht 		

1. Berekening door professionele rekenmeester

Wanneer een professionele berekening?

In de richtlijn 'Opstellen Personenschadeberekening' is opgenomen dat er altijd een professionele schadeberekening gemaakt moet worden in tenminste de volgende situaties:

1. verschenen schade van 5 jaar of meer
2. toekomstschade
3. schade van een zelfstandig ondernemer
4. kindschade en schade bij jeugdigen
5. overlijdensschade

Waarom een professionele onafhankelijke berekening?

De *belangenbehartiger* en *WA-expert* hebben wettelijke verplichtingen (zorgplicht, waarschuwingsplicht, informatieplicht, verantwoordingsplicht). Dit houdt onder meer in dat zij te allen tijde aan hun opdrachtgever verantwoording af moeten kunnen leggen over hetgeen zij doen en gedaan hebben en moeten kunnen onderbouwen om welke redenen een schikkingsvoorstel al dan niet geaccepteerd is.

De *verzekeraar* die zijn wettelijke plicht (vergoeding van de werkelijke schade) serieus neemt, zal over een zo zorgvuldig mogelijke opgemaakte schadeberekening willen beschikken. Verzekeraars kunnen zich door middel van een dergelijke berekening ook verantwoorden tegenover eventuele herverzekeraars.

NRL onderscheidt zich door kwaliteit en onafhankelijkheid.

Wat zijn de minimeisen waar een personenschadeberekening aan moet voldoen?

1. De schadeberekening dient als componenten te bevatten:
  - a. inkomensschade ten tijde van de gebeurtenis (momentopname);
  - b. inkomensschade vanaf gebeurtenis tot einde leven;
  - c. schade door toename van het vermogen als gevolg van betaling van de schadevergoeding.Bijvoorbeeld:
  - overschrijding vermogensgrens:
missen van huurtoeslag en kindgebonden budget.
  - toename verzamelinkomen:
verhoging van eigen bijdragen Wmo en Wlz.

2. Uit het rapport, de schadeberekening en de bewijsstukken moet op begrijpelijke, transparante en controleerbare wijze afgeleid kunnen worden hoe de voor de berekening ingevoerde bedragen tot stand zijn gekomen.
3. Er dient gebruik te worden gemaakt van algemeen geaccepteerde rekensoftware die alle fiscale en overige wet- en regelgeving correct toepast.

Inzicht en scenario's – trechterend naar oplossing

Een onafhankelijke deskundige kan beide partijen inzicht geven in de rekenkundige consequenties van de gewenste uitgangspunten. Twee weten meer dan één, terwijl de uitkomst van één plus één soms drie is. In overleg wordt de feitelijke informatie vanuit de rekenkundige invalshoek beoordeeld met vaak volstrekt nieuwe bevindingen als gevolg, waardoor impasses vaak doorbroken kunnen worden.

Waarom NRL?

NRL vervaardigt een schadeberekening die in elk opzicht voldoet aan de eisen die aan een schadeberekening van een onafhankelijke deskundige kunnen worden gesteld, zoals:

1. De personenschadeberekening bestaat uit een toelichtende rapportage en een (technische) berekening van de schade die voldoet aan de huidige wet- en regelgeving.
2. De toelichtende rapportage heeft tot doel op inzichtelijke wijze aan te geven hoe de berekening tot stand is gekomen. Daarin dienen minimaal te zijn opgenomen:
  - a. de gehanteerde uitgangspunten;
  - b. de aannames die ten behoeve van de berekening zijn gedaan;
  - c. een verbindende tekst tussen de uitgangspunten en de berekeningen;
  - d. de in het rekenprogramma in te voeren gegevens en de samenstelling daarvan.
3. De technische berekening bevat minimaal:
  - a. de gegevens die vanuit de toelichtende rapportage in het rekenprogramma zijn overgenomen;
  - b. de berekende schadebedragen.

NRL, de onmisbare schakel tot een rechtvaardige uitkomst!

---

2. Recht op (eenzijdige) berekeningen

HOOFDREGEL: RECHT OP VERGOEDING VAN KOSTEN

1. Rechtbank 's-Gravenhage, 7 oktober 2020

[eiser] heeft € 2.338,93 voor de eerste overlijdensschadeberekening (9 mei 2017) van het Nederlands Rekencentrum Letselschade (NRL) gevorderd en € 353,32 voor het tweede, naar aanleiding van tegenwerpingen van de Staat opgestelde NRL-rapport van 22 januari 2020. De rechtbank zal, anders dan de Staat pleit, ook de kosten voor het tweede rapport voor vergoeding in aanmerking laten komen, nu deze in redelijkheid gemaakt zijn.

2. Gerechtshof 's-Gravenhage, 30 augustus 2016

... dat [appellant] naast de gebruikelijke proceskosten ook veroordeling vordert van [...] in de kosten van het NRL rapport ad € 4.081,22. Het hof zal deze kosten toewijzen, omdat het kosten betreft die naar het oordeel van het hof redelijk zijn en in redelijkheid zijn gemaakt. [...] heeft er in eerste aanleg terecht op aangedrongen dat [appellant] zijn aanvankelijk ingestelde vordering tot schadevergoeding op te maken bij staat, zou concretiseren in een daadwerkelijk schadebedrag. De door het NRL op verzoek van [appellant] gemaakte berekening diende ter vaststelling en concretisering van de door [appellant] geleden schade, en de kosten hiervan zijn op de voet van artikel 6:96 BW lid 2 sub b toewijsbaar.

3. Gerechtshof 's-Hertogenbosch, 7 april 2015

Deze kosten zijn niet, zoals [...] veronderstelt, in de proceskosten begrepen, maar dit zijn kosten zoals bedoeld in art. 6:96 lid 2 aanhef en sub b BW, die voor vergoeding in aanmerking kunnen komen als het redelijk is dat [appellant] voor de schadeberekening deskundige bijstand heeft ingeroepen, en als de daartoe gemaakte kosten redelijk zijn. Beide gaan naar het oordeel van het hof op; een berekening van geleden verlies aan arbeidsvermogen vergt een complexe actuariële berekening die specifieke kennis en deskundigheid vergt. [Appellant] heeft twee nota's van het NRL overgelegd [...] tot een totaal bedrag van [...]. Dat bedrag, dat ook door hem wordt gevorderd, zal worden toegewezen.

4. Gerechtshof 's-Hertogenbosch, 4 juli 2013

Ook de omstandigheid dat [bureau] kosten heeft gemaakt voor een actuariële berekening, ook al geldt ook daarvoor dat partijen het op dat moment nog niet eens waren over de uitgangspunten, brengt naar het oordeel van het hof niet mee dat [verzekeraar] de kosten daarvoor reeds om die reden niet zou behoeven te vergoeden

5. Rechtbank 's-Gravenhage, 4 februari 2010

Dat er al veel kosten door [gedaagde] zijn voldaan doet er niet aan af dat de kosten van het NRL als terechte kosten buiten rechte kunnen worden opgevoerd.

6. Rechtbank Rotterdam, 9 april 2008

De rechtbank acht de desbetreffende kosten [redactie: NRL-Rapporten] toewijsbaar, ook voor het rapport dat hangende het overleg tussen partijen is opgesteld, nu dit overleg de wenselijkheid voor eiser niet heeft hoeven wegnemen om zich aldus goed te laten informeren over zijn positie.

7. Hoge Raad, 11 juli 2003

Ook indien de schade gering of nihil is, komen de kosten voor vergoeding in aanmerking.

De citaten uit achterliggende vonnissen en arresten en meer uitspraken kunt u lezen in de 'Uitspraken (korte versie)' en 'Uitspraken (lange versie)' op www.nrl.nl onder 'Kosten.'

UITZONDERING: GEEN VERGOEDING VAN KOSTEN

In een **enkel geval** komt het voor dat de rechter een vordering van het slachtoffer tot vergoeding van de kosten van een berekening afwijst.

In een dergelijk geval gaat het meestal om een combinatie van factoren:

1. de uitgangspunten van de rechter voor het maken van de berekening wijken volledig af van die van het slachtoffer;
2. de door de rechter begrote schade is (als gevolg van het verschil in uitgangspunten) een fractie van de door het slachtoffer begrote schade;
3. de gemaakte berekening is voor de begroting van de schade volstrekt onbruikbaar.

Ondanks de verschillende uitgangspunten en de gevolgen daarvan voor de begrote schade, kan de rechter oordelen dat de berekening toch van nut is geweest.

3. Wat doet NRL bij een personenschadeberekening?

In het kader van een personenschadeberekening berekent NRL bij verlies van arbeidsvermogen/verlies van levensonderhoud:

Stappenplan	Letselschadeberekening	Overlijdensschadeberekening
Situatie zonder gebeurtenis (hypothetische situatie)	<ul style="list-style-type: none"> - het netto-inkomen <i>elk</i> jaar (op basis van het bruto-inkomen) - arbeidsvermogen niet in geld (zelfwerkzaamheid, huishoudelijke hulp, opvang kinderen, e.d.) 	<ul style="list-style-type: none"> - het netto-gezinsinkomen <i>elk</i> jaar (op basis van het bruto-inkomen)
Situatie met gebeurtenis (werkelijke/alternatieve en prognotische situatie)	<ul style="list-style-type: none"> - het netto-inkomen <i>elk</i> jaar (op basis van het bruto-inkomen) 	<ul style="list-style-type: none"> - het netto-gezinsinkomen <i>elk</i> jaar (op basis van het bruto-inkomen) - weggevallen normatieve uitgaven (WNU) - weggevallen uitgaven (WU), waaronder: <ol style="list-style-type: none"> 1. verlaagde/weggevallen hypotheekrente 2. verlaagde/weggevallen premie(s) 3. verlaagde/weggevallen verzekering(en) - bijgekomen uitgaven (BU), waaronder: <ol style="list-style-type: none"> 1. verlies zelfwerkzaamheid 2. kosten wegens huishoudelijke hulp 3. oppaskosten/opvangkosten
Schade per jaar (gedurende de gehele looptijd)	Het verschil tussen: <ul style="list-style-type: none"> - enerzijds: het netto-inkomen in de situatie <i>zonder</i> gebeurtenis - anderzijds: het netto-inkomen in de situatie <i>met</i> gebeurtenis 	<ul style="list-style-type: none"> - het netto-gezinsinkomen <i>zonder</i> gebeurtenis - min: WNU, WU en het netto-gezinsinkomen <i>met</i> gebeurtenis - plus: BU
Schade som ineens (contante waarde d.m.v. kapitalisatie)	Het totaalbedrag: <ul style="list-style-type: none"> - tot kapitalisatiedatum: optelsom van de jaarlijkse schadebedragen (verschenen schade) - vanaf kapitalisatiedatum: de contante waarde van de jaarlijkse schadebedragen (toekomstschade) - vanaf kapitalisatiedatum: fiscale component 	
Toelichting	Zie opvolgende pagina's of zie website: www.nrl.nl/voorlichting/basistoelichting/	Zie website: www.nrl.nl/voorlichting/basistoelichting/

4. Basistoelichting letselschadeberekening

A. Wat dient er berekend te worden?

Er dient op basis van uitgangspunten berekend te worden op welke datum (“**kapitalisatiedatum**”) welk bedrag aan schadevergoeding nodig is voor het slachtoffer van bijvoorbeeld een ongeval of medische fout (“**gebeurtenis**”) om de financiële gevolgen van de gebeurtenis te compenseren.

De benodigde uitgangspunten voor de berekening van het bedrag worden in de opdracht aan NRL verstrekt.

B. Stappen die doorlopen dienen te worden

STAP 1 (zie figuur 1)

Berekening netto consumptief inkomen

Bruto-inkomen

Op basis van de ontvangen uitgangspunten wordt het bruto-inkomensverloop uitgewerkt voor zowel de situatie zonder gebeurtenis als voor de situatie met gebeurtenis. De uitwerkingen zijn in iedere NRL-rapportage te vinden.

Netto-inkomen

Vervolgens wordt het bruto-inkomen omgerekend naar een netto-inkomen. Hierbij wordt onder meer rekening gehouden met de in

de uitgangspunten vermelde fiscale bijtellingen/afrekkosten en de toepasselijke heffingskortingen (algemene heffingskorting, arbeidskorting, etc.).

Netto consumptief inkomen

Vervolgens worden de in de uitgangspunten vermelde netto-posten verrekend met het netto-inkomen, wat resulteert in:

- ofwel een verhoging van het netto-inkomen (door kinderbijslag, huurtoeslag, zorgtoeslag, etc.)
- ofwel een verlaging van het netto-inkomen (door ziektekosten, huishoudelijke hulp, etc.)

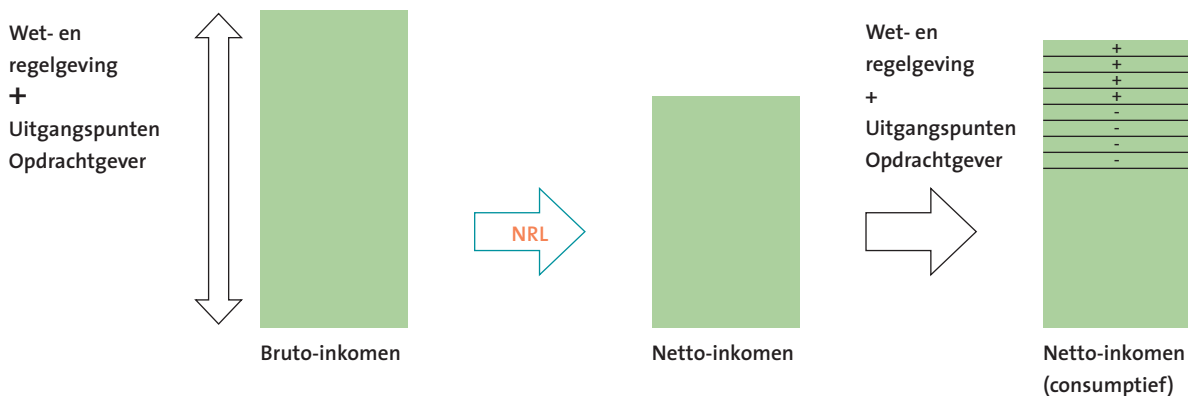
Het resulterende inkomen kan gebruikt worden voor consumptie en wordt daarom het netto consumptief inkomen genoemd. Het verschil in netto consumptief inkomen vormt daarom de basis van de te berekenen schadevergoeding.

De door de NRL-Rekenmodule automatisch uitgevoerde bewerkingen, die zijn toegepast om het bruto-inkomen om te rekenen naar het netto consumptief inkomen, zijn te vinden in het hoofdstuk “bruto-netto-berekeningen”, zoals dat in elke berekening van NRL is opgenomen. Standaard worden de bewerkingen voor jaren na de kapitalisatiedatum uitgevoerd op basis van de fiscale en sociale wetten die gelden op de kapitalisatiedatum.

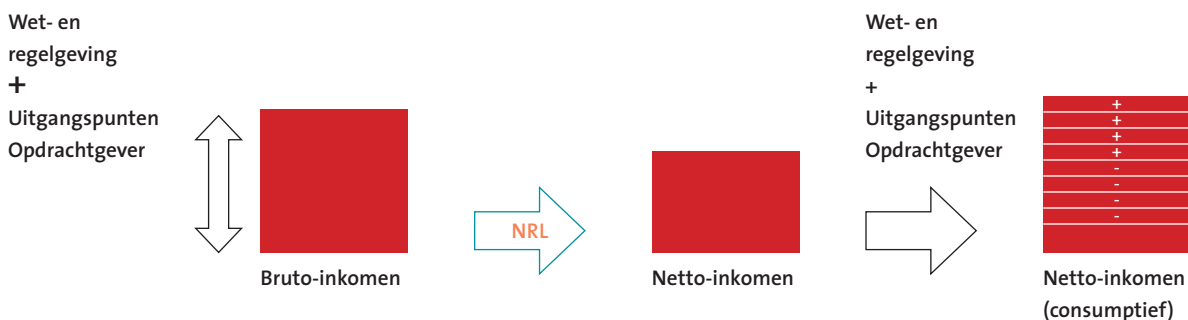
Figuur 1:

Ter illustratie hieronder voor één willekeurig jaar de bewerkingen in drie fases van bruto-inkomen naar netto-inkomen naar netto consumptief inkomen.

Zonder gebeurtenis

Met gebeurtenis

4. Basistoelichting letselschadeberekening

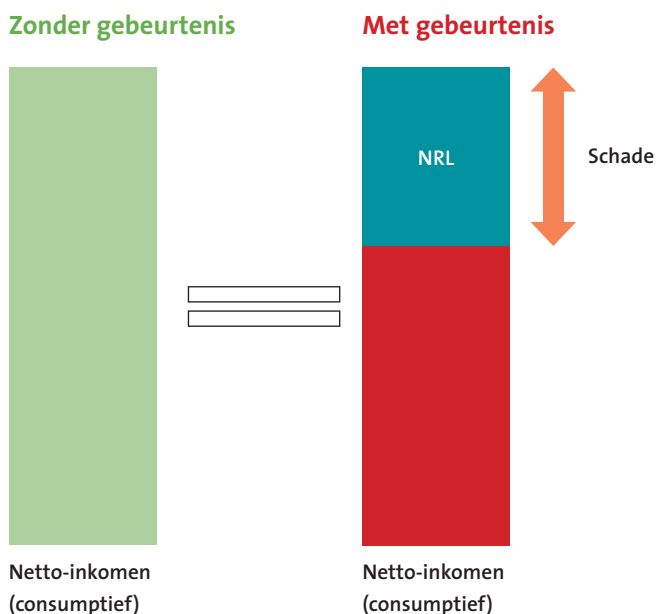
STAP 2 (zie figuur 2)

Voor elk jaar, **vanaf** de datum waarop de gebeurtenis plaats vond **tot** aan de datum van de statistisch te verwachten overlijdensdatum (“**looptijd**”), dient berekend te worden:

- het netto consumptief inkomen zonder gebeurtenis (zie figuur 1: blok in **groen**)
- het netto consumptief inkomen met gebeurtenis (zie figuur 1: blok in **rood**)
- de schade: het verschil tussen a en b (zie figuur 1: blok in **blauw**)

Figuur 2:

De looptijd bevat meerdere jaren; ter illustratie hieronder één willekeurig jaar.

Uitbetaling schadevergoeding elk jaar:

Het slachtoffer zou de schadevergoeding bijvoorbeeld elk jaar kunnen ontvangen (zie figuur 2: blok in **blauw**).

In dat geval zou het slachtoffer als totale schadevergoeding over de looptijd ontvangen de optelsom van alle blokken in **blauw**.

Uitbetaling schadevergoeding ineens:

Indien de uitbetaling van de schadevergoeding in één bedrag ineens plaatsvindt (op de kapitalisatiedatum), dient in dat geval stap 3 doorlopen te worden.

STAP 3 (zie figuur 3a en 3b)

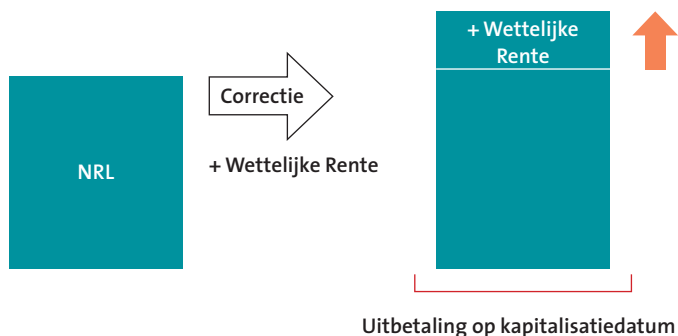
Van uitbetaling elk jaar naar uitbetaling ineens

Enmalige uitbetaling van de totale schade (de optelsom van alle blokken in blauw gedurende de looptijd) op de **kapitalisatiedatum** zorgt ervoor dat het slachtoffer:

- het ene deel van de schadevergoeding ontvangt nadat de schade is geleden (**correctie door middel van wettelijke rente**; zie figuur 3a)
- het andere deel van de schadevergoeding ontvangt voordat de schade wordt geleden (**4 correcties**; zie figuur 3b)

Figuur 3a:

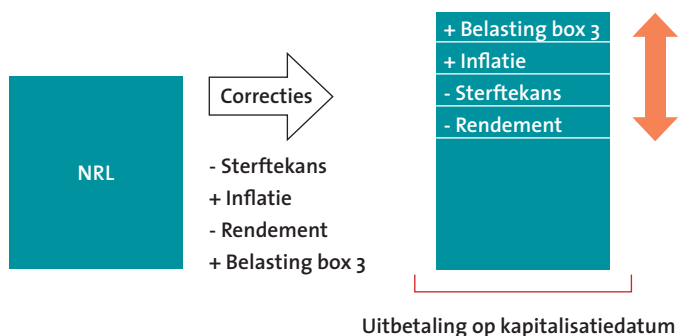
Ter illustratie hieronder één willekeurig jaar voor de **kapitalisatiedatum**. De correctie leidt tot een verhoging van de jaarlijkse schadevergoeding.

Figuur 3b:

Ter illustratie hieronder één willekeurig jaar vanaf de **kapitalisatiedatum**.

Van de 4 correcties leiden 2 correcties tot een verhoging van de jaarlijkse schadevergoeding en de 2 andere correcties tot een verlaging van de jaarlijkse schadevergoeding.

Voor toelichting op de correcties zie volgende pagina.

4. Basistoelichting letselschadeberekening

CORRECTIES STAP 3

1. Voor de kapitalisatiedatum

a. Wettelijke rente

Verhoogt de jaarlijkse schadevergoeding als compensatie voor het uitblijven van betaling van de schadevergoeding in het jaar waarin de schade is geleden.

2. Na de kapitalisatiedatum

a. Sterftekans

Verlaagt de jaarlijkse schadevergoeding, omdat de schade eindigt zodra het slachtoffer komt te overlijden.

De schade wordt verlaagd met de toenemende kans dat het slachtoffer in een bepaald jaar komt te overlijden.

De sterftekans, die desgewenst worden gebruikt, zijn afkomstig uit de meest actuele tabellen van het actuariel genootschap, gebaseerd op de sterftekans volgens CBS.

b. Inflatie

Verhoogt de jaarlijkse schadevergoeding als compensatie voor het uitblijven van enige indexering van het inkomen.

De schadevergoeding in een bepaald jaar wordt verhoogd met een factor die de samengestelde inflatie aanduidt vanaf de kapitalisatiedatum tot het jaar waarin de schade wordt geleden.

De inflatiepercentages in de toepasselijke periodes zijn in de opdracht als uitgangspunten aan NRL verstrekt.

c. Rendement

Verlaagt de jaarlijkse schadevergoeding uitgaande van de verwachte rente over de schadevergoeding (indien rendement positief).

Verhoogt de jaarlijkse schadevergoeding uitgaande van de verwachte rente over de schadevergoeding (indien rendement negatief).

De schadevergoeding in een bepaald jaar wordt verlaagd (of verhoogd) met een factor die het samengestelde rendement aanduidt vanaf de kapitalisatiedatum tot het jaar waarin de schade wordt geleden.

De rendementspercentages in de toepasselijke periodes zijn in de opdracht als uitgangspunten aan NRL verstrekt.

d. Belasting box 3

Verhoogt de totale schadevergoeding ter compensatie van te betalen belasting.

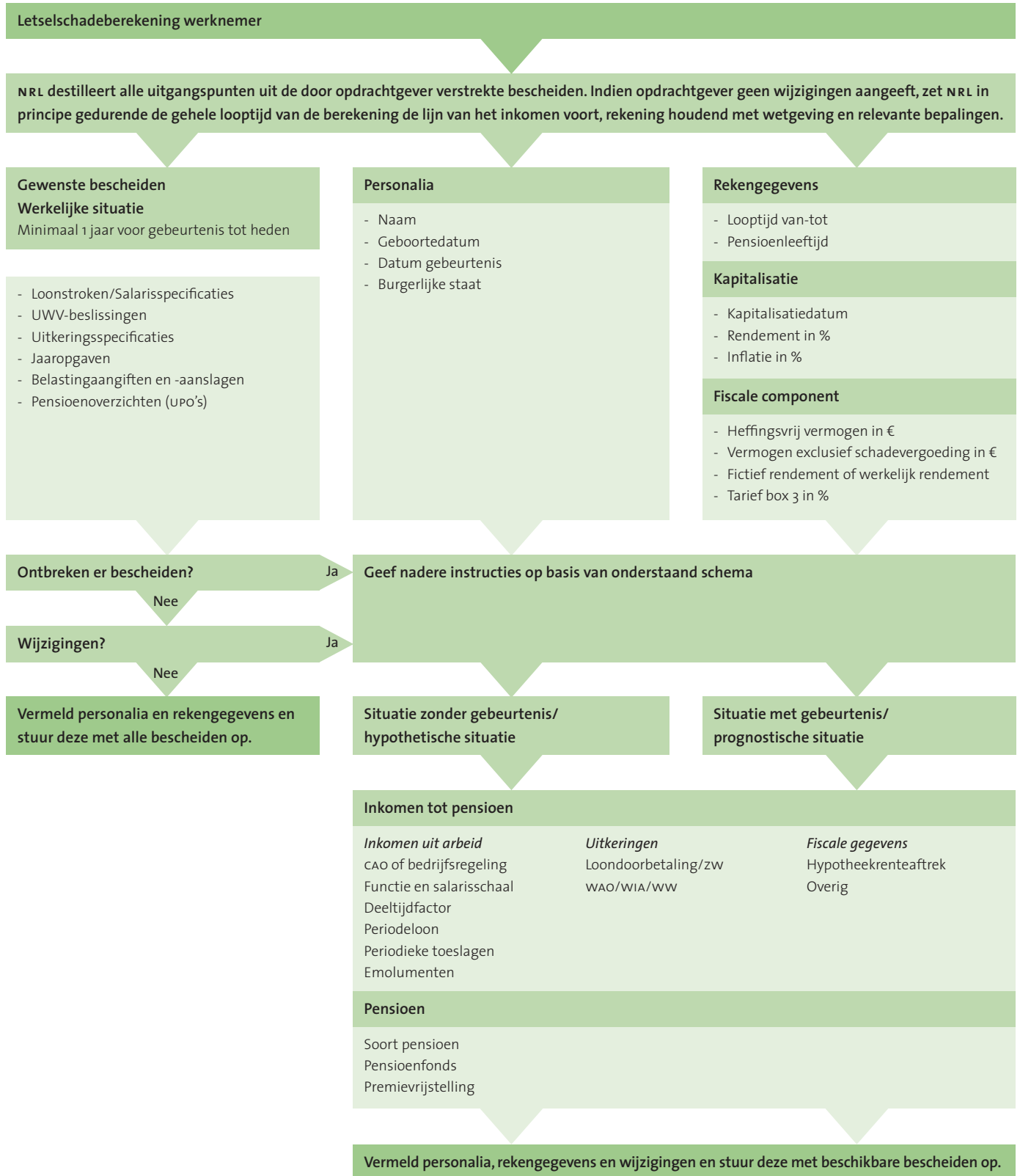
Toelichting

- Het bedrag, dat het slachtoffer ontvangt als schadevergoeding, verhoogt immers het fiscale vermogen van het slachtoffer.
- Het slachtoffer dient vervolgens elk jaar een bedrag aan te wenden om de teruggang van het netto-inkomen als gevolg van de gebeurtenis te compenseren; daardoor neemt het fiscale vermogen vervolgens weer jaarlijks trapsgewijs af.
- Het slachtoffer dient over het bedrag, dat resteert van de ontvangen schadevergoeding, elk jaar belasting in box 3 te betalen.
- Tot de totale schadevergoeding behoort een bedrag ("fiscale component"), waarmee het slachtoffer naar verwachting gedurende de looptijd de belasting in box 3 zal kunnen betalen.

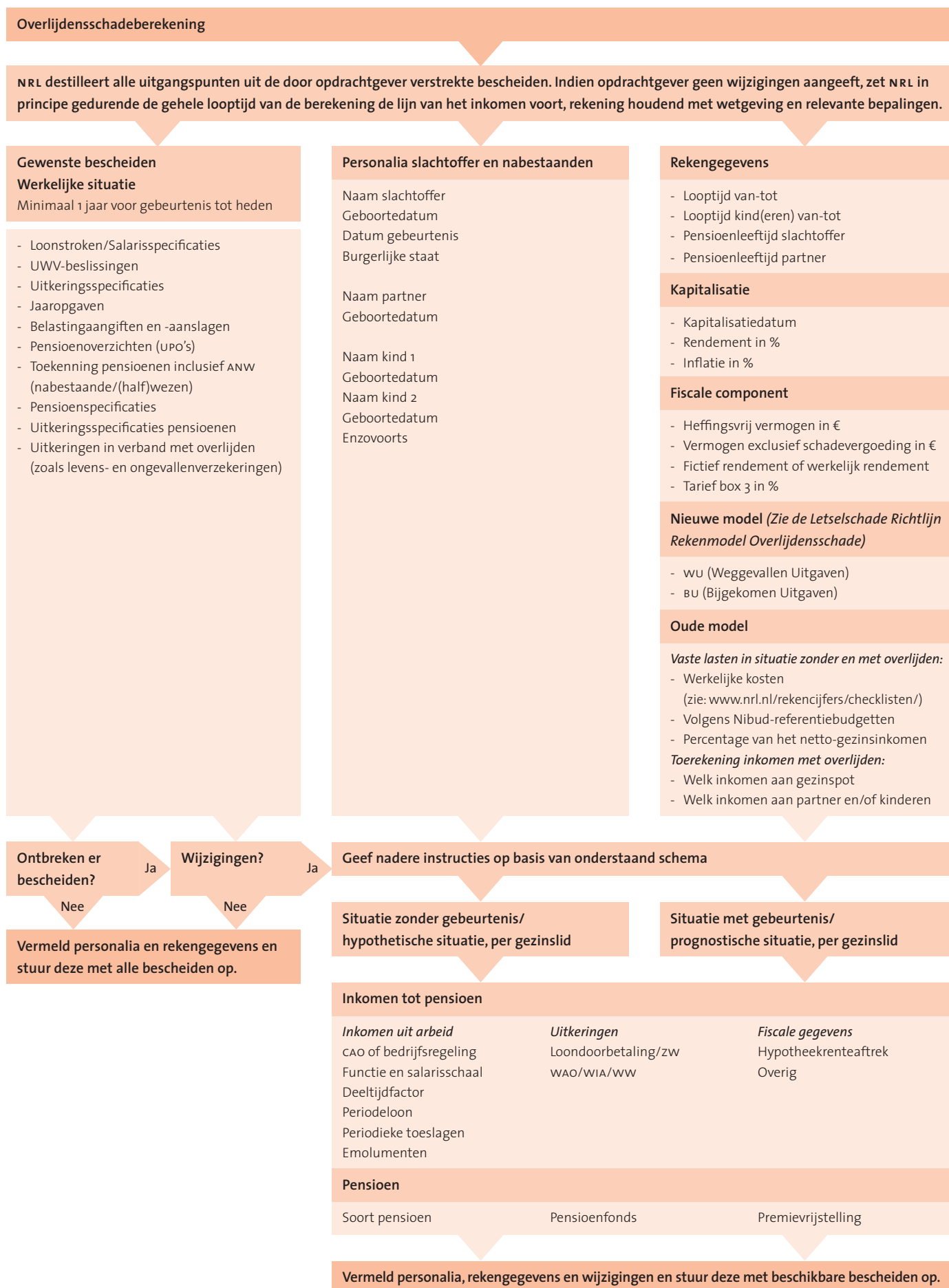
5. Welke informatie dient de opdrachtgever te verstrekken? (uitgangspunten)

1. Gebeurtenis	
<ul style="list-style-type: none"> - Datum - WAM-schade wel/niet - Aansprakelijkheid (percentage) 	
2. Personen	Toelichting
<ul style="list-style-type: none"> - Slachtoffer (naam + geboortedatum) - Partner (naam + geboortedatum) - Kind (naam elk kind + geboortedatum) 	NRL berekent op verzoek meerdere scenario's, waardoor inzicht verkregen wordt in de bandbreedte waarbinnen de schade zich afspeelt.
3. Omschrijving situaties (slachtoffer/gezinslid)	Toelichting
3.1. Situatie <i>voor</i> gebeurtenis - werkelijke situatie (geschiedschrijving)	<p><i>Werkelijke situatie</i></p> <p>Hier gaat het om de geschiedschrijving tot gebeurtenis, bij voorkeur gedocumenteerd.</p>
3.2. Situatie <i>zonder</i> gebeurtenis - hypothetische situatie (uitgangspunten)	<p><i>Hypothetische situatie</i></p> <p>Hier gaat het om de niet-bestaande situatie zonder gebeurtenis, namelijk de situatie waarin de gebeurtenis wordt weggedacht. Aangegeven dient te worden hoe de carrière zich ontwikkeld zou hebben indien zich geen gebeurtenis zou hebben voorgedaan.</p> <p>Als uitgangspunten kunnen worden genomen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - de carrière wordt voortgezet op dezelfde wijze als die zich in de periode voor de gebeurtenis ontwikkeld heeft, met de daarbij behorende pensioenopbouw. In dat geval behoeven er geen verdere gegevens verstrekt te worden; - indien er sprake zou zijn geweest van demotie/promotie dan dient aangegeven te worden wanneer er demotie/promotie zou plaatsvinden met de financiële consequenties daarvan; - wijziging van het aantal te werken uren met opgave van data en wijzigingspercentage parttimefactor.
3.3. Situatie <i>met</i> gebeurtenis - werkelijke/alternatieve en prognostische situatie (uitgangspunten)	<p><i>Werkelijke situatie</i></p> <p>Het gaat om de geschiedschrijving vanaf gebeurtenis tot heden, bij voorkeur gedocumenteerd.</p> <p><i>Alternatieve situatie</i></p> <p>In de situatie met gebeurtenis dient van een andere dan van de werkelijke situatie uitgegaan te worden. In dat geval dient te worden vermeld op welke punten er afwijkingen zijn.</p> <p><i>Prognostische situatie</i></p> <p>In de situatie met gebeurtenis dient het vermoedelijke, toekomstige verloop van het inkomen aangegeven te worden.</p>
4. Kapitalisatie (uitgangspunten)	Toelichting
<ul style="list-style-type: none"> - Kapitalisatiedatum - Rendement in % - Inflatie in % 	Aangegeven dient te worden per welke datum er gekapitaliseerd moet worden en welke percentages er voor het veronderstelde toekomstige rendement en de veronderstelde toekomstige inflatie moeten worden aangehouden. Het verschil tussen deze twee grootheden vormt de zogenaamde 'rekenrente'.
5. Fiscale component (uitgangspunten)	Toelichting
<ul style="list-style-type: none"> - Heffingsvrij vermogen in € - Vermogen exclusief schadevergoeding in € - Fictief rendement of werkelijk rendement - Tarief box 3 in % 	Tot de totale schadevergoeding behoort een bedrag (<i>fiscale component</i>), waarmee het slachtoffer naar verwachting gedurende de looptijd de belasting in box 3 zal kunnen betalen.

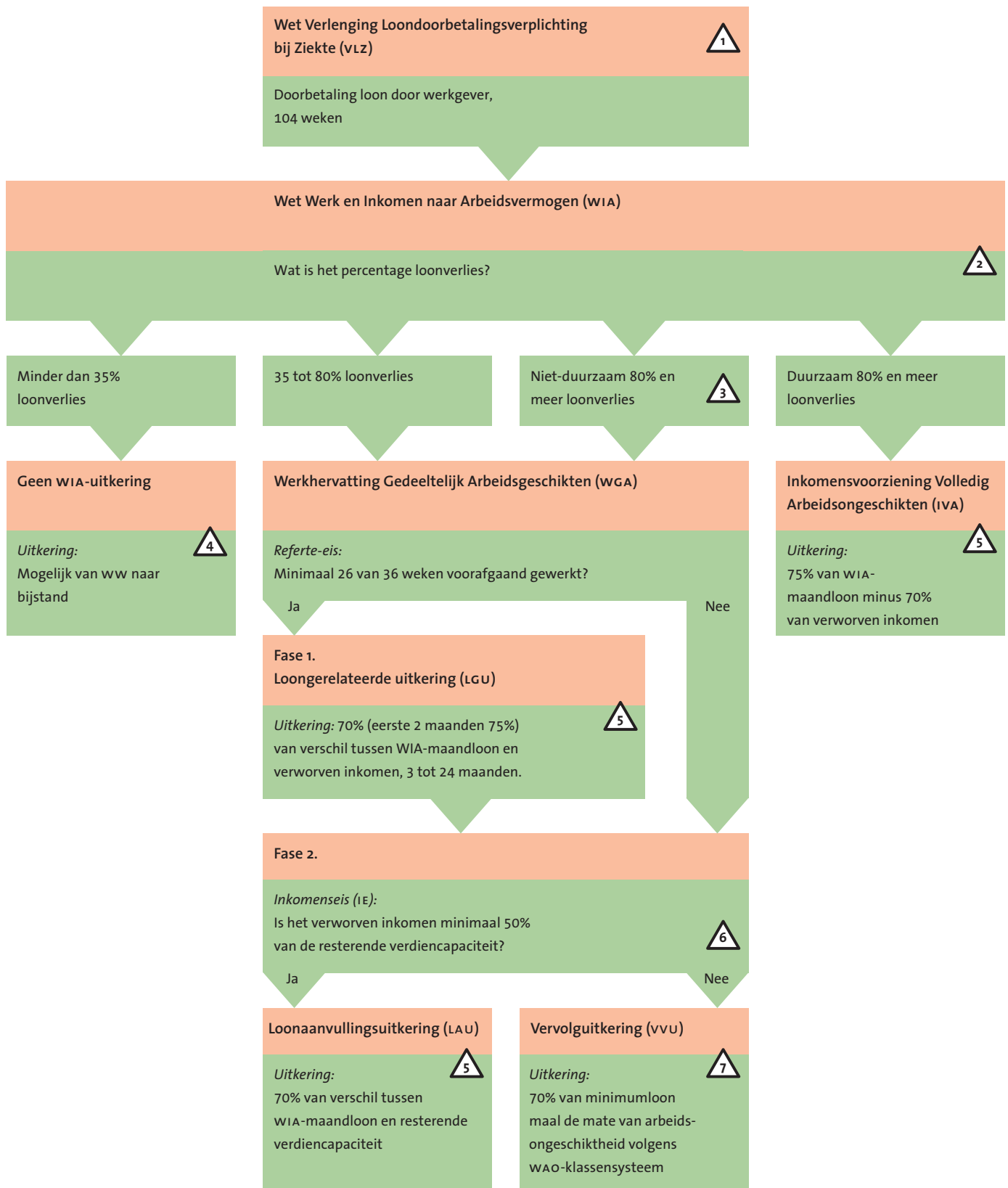
5. Welke informatie dient de opdrachtgever te verstrekken? (uitgangspunten)

5. Welke informatie dient de opdrachtgever te verstrekken? (uitgangspunten)

6. NRL-wegwijzer WIA

Wet Verlenging Loondoorbetalingsverplichting bij Ziekte (VLZ)

Vaak begint de schade voor de werknemer al in het eerste jaar ziekte door onder meer het missen van overwerk, toeslagen en vergoedingen. In het tweede jaar neemt de schade toe, omdat ook de loonbetaling zelf dan veelal minder dan 100% is. Daarna gaat de zieke werknemer over naar de WIA, wat bijna altijd gepaard gaat met nog verdere teruggang van inkomsten.

Loonverlies

Meestal zal het 'verlies aan arbeidsvermogen' groter zijn dan het percentage aan 'loonverlies' veronderstelt.

Niet duurzaam 80% en meer loonverlies

De arbeidsongeschikte ontvangt, ondanks het feit dat hij voor 80% en meer arbeidsongeschikt is, een WIA-uitkering op basis van 70% indien de arbeidsongeschiktheid 'niet duurzaam' wordt geacht.

N.B. De eerst verkregen uitkering in verband met de WGA (LGU, LAU, VVU) bedraagt de eerste twee maanden 75% en valt daarna terug naar 70%. De IVA-uitkering is blijvend 75%.

Minder dan 35% loonverlies

De arbeidsongeschikte heeft geen recht op een WIA-uitkering (dus mogelijk ww, bijstand of niets!).

WIA-maandloon

Meestal zal het bepaalde 'WIA-maandloon' lager zijn dan het arbeidsinkomen in de situatie zonder arbeidsongeschiktheid. Immers:

- gemiddeld maandloon in referentejaar is lager dan het loon op de eerste arbeidsongeschiktheidsdag;
- geen CAO-verhogingen gedurende eerste twee jaar, maar indexeringen volgens de minimumloonstijgingen;
- periodieken worden niet tot het inkomen gerekend indien verkregen gedurende 2 jaren voor de ingangsdatum van de WIA-uitkering;
- het spaarloon wordt niet tot het inkomen gerekend;
- het inkomen is lager indien in het referentejaar minder dan gebruikelijk werd gewerkt;
- het WIA-maandloon is gemaximeerd.

Resterende verdiencapaciteit

Indien de arbeidsongeschikte feitelijk minder verdient dan de 'resterende verdiencapaciteit' veronderstelt, leidt dit tot een hoger feitelijk loonverlies.

Minimumloon

De vervolguitkering (VVU) wordt gebaseerd op het minimumloon, zodat de relatie met het WIA-maandloon vervalt. Daardoor neemt het werkelijke loonverlies toe.

7. NRL-wegwijzer pensioenschade

Pensioenschade (omvang)

Het gekapitaliseerde verschil tussen de te verwachten netto-pensioen-inkomsten in enerzijds de situatie zonder gebeurtenis en anderzijds de situatie met gebeurtenis.

Premievrijstelling en premievrije opbouw zeggen niet dat er geen pensioenschade is.

Premievrijstelling:

- zegt dat er geen premie betaald hoeft te worden
- zegt niets over de opbouw
- zegt niets over de omvang van de opbouw

Premievrije opbouw:

- zegt dat er geen premie betaald hoeft te worden
- zegt dat er wel opbouw is
- zegt niets over de omvang van de opbouw

1. Stopt de pensioenopbouw?		☐ Ja	☐ Nee
<i>Zonder gebeurtenis</i>	Voortzetting van de pensioenopbouw.		
<i>Met gebeurtenis</i>	In de regel zal er voortzetting van de pensioenopbouw plaatsvinden. Uitzondering: indien de deelnemer niet meer verzekerd is. Bijvoorbeeld omdat de pensioenopbouw niet wordt voortgezet indien een tijdelijk arbeidscontract eindigt voorafgaande aan de eerste WIA-dag.		
2. Wordt het pensioengevend salaris lager?		☐ Ja	☐ Nee
<i>Zonder gebeurtenis</i>	Pensioengevend salaris kan stijgen door onder meer: - promotie; - anciënniteit (bijvoorbeeld periodieken, prestatietoelage); - wijziging pensioengevende toeslagen (bijv. stijging % eindejaarsuitkering).		
<i>Met gebeurtenis</i>	Pensioengevend salaris wordt gefixeerd (kan gelijk zijn aan de situatie zonder gebeurtenis).		
3. Wordt de AOW-franchise hoger?		☐ Ja	☐ Nee
<i>Zonder gebeurtenis</i>	Geen wijzigingen.		
<i>Met gebeurtenis</i>	Verhoging van de AOW-franchise of een gemiste verlaging van de AOW-franchise heeft verlaging van de pensioengrondslag tot gevolg.		
4. Wordt het opbouwpercentage lager?		☐ Ja	☐ Nee
<i>Zonder gebeurtenis</i>	Opbouwpercentage ongewijzigd.		
<i>Met gebeurtenis</i>	Opbouwpercentage verlaagd.		
5. Wordt de opbouwperiode korter?		☐ Ja	☐ Nee
<i>Zonder gebeurtenis</i>	Het aantal opbouwjaren kan wel worden verhoogd door langer te werken. Deelnemer kan langer doorwerken dan de pensioenrichtleeftijd, waardoor zijn opgebouwde pensioenrechten toenemen.		
<i>Met gebeurtenis</i>	Het aantal opbouwjaren kan niet worden verhoogd door langer te werken.		
6. Wordt de indexering van het opgebouwd pensioen lager?		☐ Ja	☐ Nee
<i>Zonder gebeurtenis</i>	Soms voor actieven hoger.		
<i>Met gebeurtenis</i>	Soms voor inactieven lager.		
7. Pensioenbreuk?		☐ Ja	☐ Nee
<i>Zonder gebeurtenis</i>	De deelnemer blijft bij dezelfde werkgever en derhalve bij hetzelfde pensioenfonds, zodat de pensioenopbouw ongewijzigd voortgezet wordt.		
<i>Met gebeurtenis</i>	Wanneer de deelnemer als gevolg van een gebeurtenis moet veranderen van werkgever en daardoor meestal met een ander pensioenfonds te maken krijgt, treedt er pensioenbreuk op. Pensioenbreuk leidt soms tot pensioenschade.		

Eén of meer keer 'Ja' aangekruist?
Pensioenschade meer regel dan uitzondering

8. Kerncijfers personenschade 2023

Minimum (jeugd)loon

Leeftijd	Per maand (bruto)	Per jaar incl. vt
21 jaar e.v.	€ 1.934,40	€ 25.069,82
20	€ 1.547,50	€ 20.055,60
19	€ 1.160,65	€ 15.042,02
18	€ 967,20	€ 12.534,91
17	€ 764,10	€ 9.902,74
16	€ 667,35	€ 8.648,86
15	€ 580,30	€ 7.520,69

De netto-bedragen zijn niet wettelijk vastgesteld en kunnen per bedrijfstak uiteenlopen door verschillen in inhoudingen (en heffingskortingen).

IOAW EN IOAZ

Beide wetten vullen het totale inkomen van de rechthebbende en zijn partner aan tot bijstandsniveau. Op de hierna volgende bedragen worden dus de bruto inkomsten van de rechthebbende en zijn partner in mindering gebracht. Vanaf 2015 vervalt het onderscheid tussen alleenstaande en alleenstaande ouder. Beide groepen ontvangen een IOAW-uitkering tot maximaal de grondslag voor een alleenstaande.

	Per maand	Per jaar incl. vt
(Echt)paar	€ 1.752,64	€ 22.714,32
Alleenstaande zonder meerderjarige medebewoners	€ 1.378,76	€ 17.868,72
Alleenstaande met meerderjarige medebewoners	€ 876,32	€ 11.357,16

Bij de IOAW wordt geen rekening gehouden met vermogen. Bij de IOAZ wordt wel rekening gehouden met vermogen. Bij de IOAZ blijft vermogen ≤ € 167.116 buiten beschouwing. In geval van IOAZ:

- als inkomen wordt gezien: 3% van het vermogen > € 167.116. Deze inkomsten komen in mindering op de uitkering;
  - bij een pensioentekort: een bedrag tot maximaal € 149.002 t.b.v. aanvullende pensioenvoorzieningen wordt buiten beschouwing gelaten.
- De IOAW geldt voor degenen geboren voor 01-01-1965 en die 50 jaar of ouder waren toen zij werkeloos werden. De IOAZ is bedoeld voor ex-zelfstandigen van 55 jaar of ouder. De IOAW is onder bepaalde voorwaarden ook bedoeld voor gedeeltelijk arbeidsongeschikte werklozen.

WAZ/Wajong-uitkering

De WAZ is per 01-08-2004 vervallen. Zelfstandigen die vóór 01-08-2004 arbeidsongeschikt werden, hebben recht op een WAZ-uitkering.

Leeftijd	Grondslag per werkdag	Per jaar incl. vt*	Extra toeslag per maand
vanaf 21	€ 88,94	€ 25.070,41	
20	€ 71,15	€ 20.055,76	€ 11,80
19	€ 53,36	€ 15.041,12	€ 19,67
18	€ 44,47	€ 12.535,20	€ 20,48

* Te vermenigvuldigen met uitkeringspercentage.

Daglonen ZW, WAO/WIA en WW

Het maximumdagloon voor de berekening van de ZW-, WAO/WIA- en WW-uitkering is vastgesteld op: € 256,54.

Uitkeringspercentage WAO/Wajong/WAZ/IVA/WGA

% arbeidsongeschiktheid	Uitkeringspercentage				
	WAO	WAZ	WAJONG	IVA	WGA
0 – 15	-	-	-	-	-
15 – 25	14	-	14	-	-
25 – 35	21	21	21	-	-
35 – 45	28	28	28	-	28
45 – 55	35	35	35	-	35
55 – 65	42	42	42	-	42
65 – 80	50,75	50,75	50,75	-	50,75
80 – 100	75	75	75 / 70**	75	70*

* Overeenkomstig de WW is het uitkeringspercentage WGA gedurende de eerste twee maanden 75%.

** Vanaf 2018 ontvangen Wajongers, die niet duurzaam arbeidsongeschikt zijn en over enige mate van arbeidsvermogen beschikken, een uitkering van 70% van de grondslag. Bij duurzame arbeidsongeschiktheid blijft de uitkering 75% van de grondslag.

Participatiewet (voorheen: WWB (bijstand))

De bijstandsuitkering wordt veelal niet in een personenschade-berekening verdisconteerd i.v.m. de vermogens- en inkomensstoets ('relevant minimum' is de algemene bijstandsnorm).

Sociaal relevant minimum (Toeslagenwet)

Gehuwd/samenwonend	100% van het bruto minimumloon
Alleenstaanden vanaf 21 j.	70% van het netto minimumloon
Kostendeler vanaf 21 j. *	50% van het netto minimumloon
Alleenstaanden 18 t/m 20 j.	75% van het netto minimumloon

* Sinds 01-07-2016 geldt de kostendelersnorm in de Toeslagenwet.

Premieheffingen: percentages

	Werkgever	Werknemer	Totaal
AOW		17,90%	17,90%
ANW		0,10%	0,10%
WLZ (t/m 2014 AWBZ)		9,65%	9,65%
WAO/WIA-basis	7,11%		7,11%
whk-rekenpremie	1,53%		1,53%
Awf (WW) *	2,64%		2,64%
Zvw-inkomensafh.	6,68%		6,68%
Zvw-ink-afh. ex wg.		5,43%	5,43%

* Sinds 01-01-2020 geldt een hoge premie Awf (WW) voor mensen met een arbeidsovereenkomst voor bepaalde tijd en oproepkrachten. Per 2023 is het percentage voor deze premie vastgesteld op 7,64%.

8. Kerncijfers personenschade 2023

Premieheffing: nominaal Zvw

De nominale premie Zorgverzekeringswet verschilt per ziektekostenverzekeraar en is afhankelijk van het pakket en de hoogte van het eigen risico, dat wettelijk minimaal € 385 per jaar bedraagt. Gemiddeld per volwassene: € 1.649 (dus exclusief eigen risico) per jaar. (kinderen tot 18 jaar zijn gratis meeverzekerd).

Premieheffing: maxima/vrijstellingen

Voor WIA of AWF maximaal	€ 66.956
Voor Zvw maximaal	€ 66.956
AWF-franchise WN	€ 0

Autovergoeding

Belastingvrij voor zakelijke ritten per kilometer: € 0,21.

Heffingskortingen 1B

	< AOW leeftijd	≥ AOW leeftijd
Algemene heffingskorting lagere inkomens (< € 22.660)	€ 3.070	€ 1.583
Algemene heffingskorting hogere inkomens (> € 73.031)	nihil	nihil
Arbeidskorting, lagere inkomens (maximaal) - loon uit tegenwoordige arbeid - winst uit onderneming - afbouw arbeidskorting bij inkomen tussen € 37.691 tot € 115.295	€ 5.052	€ 2.604
Kinderkorting (afgeschaft per 01-01-2008)		
Werkbonus (vanaf 01-01-2013 en vervallen in 2018)		
Inkomensafhankelijke combinatiekorting (maximaal) - inkomen tegenwoordige arbeid > € 5.547 - kind < 12 jaar per 01-01-2023	€ 2.694	€ 1.389
Alleenstaande-ouderkorting - alleenstaande ouder - kind < 18 jaar	vervallen	
Jonggehandicaptenkorting - Wajong-uitkering	€ 820	
Ouderenkorting - inkomen ≤ € 40.888 - inkomen > € 53.122		€ 1.835 nihil
Alleenstaande-ouderen korting - AOW-ongehuwdenpensioen		€ 478
Levensloopverlofkorting (per tot 2012 gespaard jaar, vervallen per 01-01-2022)		
Ouderschapsverlofkorting (per verlofsuur)	vervallen	
Tijdelijke heffingskorting VUT/prepensioen (0,67%)	vervallen	

Schijventarief box 1 1B

36,93%* (1 ^o schijf)	≤ € 73.031
49,50% (2 ^o schijf)	> € 73.031

* ≥ AOW-leeftijd is de 1° schijf 19,03% t/m € 37.150** en 36,93% van € 37.150** t/m € 73.031.

** € 38.704 indien geboren vóór 1-1-1946.

Belastingtarieven box 2 1B

Belastbaar inkomen uit aanmerkelijk belang wordt belast met een tarief van 26,9%.

Belastingtarieven box 3 1B

TIJDELIJK STELSEL BOX 3: 2023 t/m 2025

Van 2023 tot en met 2025 wordt voor box 3 de tijdelijke overbruggingswetgeving ingevoerd met een nieuwe rekenmethode voor het rendement op basis van de werkelijke vermogensmix. Dit is dezelfde methode die voor het rechtsherstel is gebruikt, met één verschil: de te betalen belasting kan vanaf 2023 ook hoger zijn dan op basis van het oude stelsel het geval zou zijn geweest.

De berekening gaat uit van drie forfaitair bepaalde rendementspercentages: voor spaargeld, overige bezittingen en schulden. Het heffingsvrij vermogen blijft bestaan en wordt pro rata aan het inkomen uit de drie vermogensbestanddelen toegerekend.

BOX 3: 2023	
Heffingsvrij vermogen	€ 57.000*
Tarief	32%
Forfaitair rendement overige bezittingen (rendementsklasse II / beleggingsdeel)	6,17%
Forfaitair rendement spaartegoeden (rendementsklasse I / spaardeel)	Begin 2024 bekend
Forfaitair rendement schulden	Begin 2024 bekend

* Het heffingsvrij vermogen wordt pro rata aan het inkomen uit de drie vermogensbestanddelen toegerekend.

NIEUW STELSEL BOX 3: vanaf 2026

In 2026 beoogt het kabinet dit tijdelijke stelsel te vervangen door een nieuw box 3-stelsel op basis van het werkelijke rendement.

Spaarregelingen

De werknemer kan slechts aan één spaarregeling deelnemen.

Spaarloonregeling	vervallen in 2012
Premiespaarregeling	vervallen in 2003
Levensloopregeling	vervallen in 2022

Lijfrente-aftrek

Jaarruimte	13,3% van premiegrondslag maximaal € 15.317
Reserveringsruimte	17,0% van premiegrondslag 2013 15,5% van premiegrondslag 2014 13,8% van premiegrondslag 2015 t/m 2017 13,3% van premiegrondslag 2018 t/m 2022
Jonger dan AOW-leeftijd +/- 10 jaar	maximaal € 8.065
Ouder dan AOW-leeftijd +/- 10 jaar	maximaal € 15.922

8. Kerncijfers personenschade 2023

Kinderopvangtoeslag (vanaf 2005)

De hoogte is afhankelijk van het (verzamel)inkomen* en verschilt voor het eerste, tweede en volgende kind.

Zorgtoeslag (vanaf 2006)

De hoogte is afhankelijk van het (verzamel)inkomen*. Maximaal € 1.858 per jaar voor een alleenstaande en € 3.182 per jaar voor samenwonenden/gehuwden tezamen. In 2023 vervalt de zorgtoeslag voor een alleenstaande met een vermogen groter dan € 127.582 en voor samenwonenden/gehuwden met een vermogen groter dan € 161.329.

Huurtoeslag (vanaf 2006)

Vervangt de huursubsidie. De hoogte is afhankelijk van de huur en het (verzamel)inkomen*. Het vermogen mag niet hoger zijn dan € 33.748 per persoon.

Kindgebonden budget (vanaf 2009)

Deze regeling vervangt de kindertoeslag en werd in 2008 ingevoerd. Gezinnen met kinderen jonger dan 18 jaar komen in aanmerking voor het kindgebonden budget. De hoogte is afhankelijk van het (verzamel)inkomen*.

Aantal kinderen	Inkomen tot € 25.070	Geen recht meer voor samenwonende ouders vanaf inkomen	Geen recht meer voor alleenstaande ouder vanaf inkomen
1 kind	€ 1.653	€ 67.885	€ 106.566
2 kinderen	€ 3.185	€ 90.581	€ 129.262
3 kinderen	€ 4.717	€ 113.277	€ 151.959
verhoging budget voor ouder zonder partner	€ 3.848		+/- € 57.000
verhoging budget voor 12-15 jarigen	€ 267	+/- € 3.953	+/- € 3.953
verhoging budget voor 16-17 jarigen	€ 475	+/- € 7.039	+/- € 7.039

Voor 4^e en volgende kinderen € 1.532 extra per kind.

In 2023 vervalt het kindgebonden budget voor een alleenstaande met een vermogen groter dan € 127.582 en voor samenwonenden / gehuwden met een vermogen groter dan € 161.329.

De kinderopvangtoeslag, zorgtoeslag, huurtoeslag en het kindgebonden budget dienen bij de Belastingdienst te worden aangevraagd.

* Het 'verzamelinkomen' is de optelsom van het belastbaar inkomen in box 1, 2 en 3 van zowel de benadeelde als zijn toeslagpartner.

Kinderbijslag

Ouders die in Nederland wonen en/of in loondienst werken hebben meestal recht op kinderbijslag voor thuiswonende eigen kinderen, stief- en soms pleegkinderen onder de 18 jaar. Voor elk kind onder de 18 jaar wordt een bedrag ontvangen.

De kinderbijslag is onafhankelijk van het vermogen en het inkomen van de verzorgers.

Leeftijd kind	Per kwartaal
0 t/m 5 jaar (70%)	€ 269,76
6 t/m 11 jaar (85%)	€ 327,56
12 t/m 17 jaar (100%)	€ 385,37

Werkdagen

In 2023 zijn er 260 werkdagen.

ANW

	per maand	Tegemoetkoming i.v.m. zvw p/mnd	per jaar incl. vt
Nabestaandenuitkering (70%)	€ 1.398,11	€ 19,03	€ 18.088,08
Halfwezenuitkering	Is vervallen en vervangen door het kindgebonden budget		
Nabestaandenuitkering met kostendelersnorm (50%)	€ 881,58	€ 19,03	€ 11.580,36
Nabestaandenuitkering bij verzorgingsrelaties	€ 881,58	€ 19,03	€ 11.580,36
Wezenuitkering tot 10 jaar	€ 447,40	€ 19,03	€ 5.943,48
Wezenuitkering 10 tot 16 jaar	€ 671,09	€ 19,03	€ 8.801,04
Wezenuitkering 16 t/m 20 jaar	€ 894,79	€ 19,03	€ 11.658,60
ANW voor 01-07-1996	€ 580,32	€ 19,03	€ 7.749,36

De ANW kent een inkomenstoets. Van inkomen uit arbeid blijft een deel buiten beschouwing. Uitkeringen uit vroegere arbeid en zw-uitkering komen volledig in mindering op de ANW-uitkering. Nabestaandenpensioenen hebben geen invloed.

AOW

	Per maand	Inkomensondersteuning AOW	Per jaar incl. vt
Gehuwden	€ 968,86	€ 5,00	€ 12.301,32
Gehuwden met volledige toeslag	€ 1.937,72	€ 5,00	€ 24.542,64
Gehuwden met max.toeslag en gezamenlijk inkomen $\geq$ € 3.384,44 per maand	€ 1.840,83	€ 5,00	€ 23.318,52
Alleenstaande	€ 1.425,80	€ 5,00	€ 18.030,84
Alleenstaande ouder met kind tot 18 jaar	Is per 01-01-2015 vervallen door de Wet hervorming kindregelingen		

De AOW-leeftijd gaat in de loop van de jaren telkens op 1 januari omhoog met steeds grotere stappen. Onderstaande tabel geeft het effect aan van de verhoging op de AOW-leeftijd tot en met 2028:

2019	2020	2021	2022	2023	2024 t/m 2027	2028
66 jaar +4 mnd	66 jaar +4 mnd	66 jaar +4 mnd	66 jaar +7 mnd	66 jaar +10 mnd	67 jaar	67 jaar +3 mnd

8. Kerncijfers personenschade 2023

Eigen bijdrage Wmo en WLZ

Het kabinet heeft per 01-01-2015 de nieuwe Wet langdurige zorg (WLZ) ingevoerd. Deze wet vervangt de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten (AWBZ).

De WLZ is er voor mensen die de hele dag intensieve zorg en toezicht dichtbij nodig hebben. Het kan gaan om ouderen, gehandicapten of mensen met psychische problemen. De indicatiestelling en vaststelling van een zorgprofiel gebeurt door het Centrum Indicatiestelling Zorg (CIZ). De WLZ wordt uitgevoerd door regionaal werkende zorgkantoren, die zorg op maat bij de zorginstellingen inkopen.

De (nieuwe) Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) zorgt ervoor dat mensen met een beperking de voorzieningen, hulp en ondersteuning krijgen die ze nodig hebben om zo lang mogelijk thuis te kunnen blijven wonen. Indicatiestelling en uitvoering van de Wmo gebeurt door de gemeente. Iedere gemeente legt andere accenten. De gemeente is verantwoordelijk voor ondersteuning bij de zelfredzaamheid, participatie, mantelzorg, beschermd wonen en opvang. De gemeente kan onder voorwaarden een persoonsgebonden budget (PGB) verstrekken. Met een PGB kunnen mensen zelf de ondersteuning inkopen die zij nodig hebben, op de tijd en plaats die hen het beste schikt.

Het Centraal Administratiekantoor (CAK) berekent en incasseert de eigen bijdragen voor zowel de Wmo als de WLZ. De eigen bijdrage Wmo bedraagt voor iedereen maximaal € 19,00 per maand en is onafhankelijk van het inkomen of vermogen. Het CAK stelt de hoogte van de eigen bijdrage WLZ vast op grond van onder meer het verzamelinkomen (het inkomen in box 1, 2 en 3) en 4% van het vermogen boven het toetsbedrag. Voor AOW-gerechtigden is de vrijstelling in box 3 hoger. Bij de berekening van de eigen bijdrage wordt rekening gehouden met het inkomen van de fiscale partner.

Indexcijfers CAO-lonen (incl. bijz. beloningen)

Jaar	Indexcijfer 2010 = 100	Jaarmutatatie (in %)
*2022	124,0	3,2
2021	120,3	2,0
2020	117,9	2,8
2019	114,7	2,4
2018	111,9	2,0
2017	109,7	1,4
2016	108,2	1,9
2015	106,2	1,4
2014	104,7	1,0
2013	103,7	1,1
2012	102,6	1,5
2011	101,1	1,1
2010	100,0	1,1
2009	98,9	2,7
2008	96,3	3,5
2007	93,0	2,0
2006	91,2	2,1
2005	89,3	0,8
2004	88,7	1,2
2003	87,6	2,8

* Voorlopige cijfers, CAO-lonen t/m november.

Wanneer er na een gebeurtenis een schadevergoeding wordt uitgekeerd, wordt het verzamelinkomen en de grondslag in box 3 hoger. Dit leidt altijd tot een hogere eigen bijdrage WLZ.

In 2023 gelden de volgende minimum-/maximumbedragen:

Eigen bijdrage	Wmo	PGB uit Wmo
Maximum per maand		
- alleenstaand	€ 19,00	€ 19,00
- meerpersoonshuishouden beiden		
of geen van beiden AOW-uitkering	€ 0,00	€ 0,00
beiden AOW-uitkering	€ 19,00	€ 19,00
Maximum per 4 weken	kosten van voorziening	

Eigen bijdrage	WLZ - ZMV	WLZ - ZMV
	lage eigen bijdrage	hoge eigen bijdrage
Minimum per maand	€ 184,00	'piepgrens**
Maximum per maand	€ 966,60	€ 2.652,40
Korting PGB of MPT per maand**	€ 158,00	

* 'Piepgrens'- bedragen per maand: ongehuwd € 378,62 en gehuwd € 588,93.

** Bij een MPT < 20 uur zorg per maand, bedraagt de eigen bijdrage € 26 per maand.

Consumentenprijsindex (CPI)

Jaar	Indexcijfer 2015 = 100	Jaarmutatatie (in %)
*2022	121,11	10,0
2021	110,39	2,7
2020	107,51	1,3
2019	106,16	2,6
2018	103,44	1,7
2017	101,70	1,4
2016	100,32	0,3
2015	100,00	0,6
2014	99,40	1,0
2013	98,44	2,5
2012	96,04	2,5
2011	93,73	2,3
2010	91,59	1,3
2009	90,44	1,2
2008	89,37	2,5
2007	87,20	1,6
2006	85,82	1,1
2005	84,88	1,7
2004	83,48	1,3
2003	82,43	2,1

* Voorlopige cijfers, consumentenprijzen t/m november.

9. NRL-indicator jonggehandicapten

Opleidingen, beroepen en salarissen

Statistische bewerking door NRL, bedoeld als hulpmiddel bij de vaststelling van het verlies arbeidsvermogen van jonggehandicapten.

Peildatum: medio 2022

Opleiding	Startsalaris	Groeit in ... naar	Eindsalaris	Verhouding tot modaal (afgerond)	Beroepen
VMBO	€ 26.698	5 - 10 jaar	€ 41.604	modaal*	opperman, timmerman 2 DTP-er (junior) kapper administratief medewerker
MBO	€ 33.074	10 - 15 jaar	€ 51.705	modaal* + 30%	DTP-er (senior) secretariaatsmedewerker timmerman 1 chauffeur
HBO	€ 40.947	15 - 17 jaar	€ 77.301	modaal* + 90%	systeembeheerder docent manager inkoper financieel adviseur
WO	€ 45.377	15 - 20 jaar	€ 109.151	2x modaal* + 70%	jurist/advocaat in loondienst ingenieur keuringsarts beleidsmedewerker

a. De gegevens zijn afgeleid uit het CBS-loonstructuuronderzoek 2002, de CBS-index brutolonen, de loonwijzer, Intermediair en de overheidsschalen BBRA.

In de lonen is een 13^e maand opgenomen, nu ook de overheid tot verstrekking hiervan is overgegaan.

b. De vermelde salarissen zijn het gemiddelde tussen de salarissen in de private sector (Loonwijzer, Intermediair), de overheid (BBRA) en de landelijke trend (CBS).

c. De vermelde startsalarissen zijn gebaseerd op het vakvolwassen loon. Voor jeugdlonen kan een percentage daarvan worden genomen.

d. De vermelde start- en eindsalarissen zijn berekend op basis van de werkelijke CBS-loonindex (zonder afronding).

Inkomensterminologie

- Modaal € 38.500: meest voorkomende inkomen (v/h ziekenfondsgrens)
- Minimumloon € 12.535 vanaf 18 jaar oplopend tot € 25.070 (inclusief vakantiegeld) vanaf 21 jaar
- CBS-loonindex 2010 = 100; 2022 = 124,0 (exclusief loonindex 12-2022)

1. Hoe jonger het kind, hoe abstracter de inschatting van het theoretisch te verdienen salaris.
2. Naarmate de uitgangspunten voor beroep en carrière exacter worden geformuleerd, zoals bijvoorbeeld het van kracht zijn van een specifieke CAO, des te nauwkeuriger zal het inkomensverloop kunnen worden berekend.
3. Hoe lager het opleidingsniveau is, hoe eerder er begonnen wordt met werken en hoe lager het startsalaris zal zijn (jeugdscalen).
Bij een hoger opleidingsniveau wordt er later met werken begonnen en is het startsalaris hoger.
4. De NRL-indicator jonggehandicapten is tevens te gebruiken voor het bepalen van inkomens van volwassenen van wie alleen het opleidingsniveau bekend is.

10. Richtlijnen van de Letselschade Raad

A. Huishoudelijke hulp

De Letselschade Richtlijn Huishoudelijke hulp is op 1 juli 2009 geheel vernieuwd.

Met ingang van 1 januari 2023 zijn de bedragen gewijzigd.

Normbedragen huishoudelijke hulp per week (een week wordt gelijkgesteld met 7 dagen)

	Licht tot matig beperkt	Zwaar beperkt
Alleenstaande	€ 78	€ 155
2-persoonshuishouden	€ 103	€ 205
Gezin met inwonende kinderen jonger dan 5 jaar	€ 193	€ 387
Gezin met inwonende kinderen ouder dan 5 jaar	€ 167	€ 334

Periode 0 – 3 maanden na ongeval:

Vaststelling schadevergoeding volgens de navolgende formule: normbedrag volgens mate van beperking* x bijdrage** in het huishouden (vóór het ongeval).

* volgens bovenstaande tabel

** uitgedrukt in een vast percentage van 25, 50, 75 of 100%

Periode 3 – 6 maanden na ongeval:

Bij continuering van de mantelzorg geldt een uurtarief van € 11,00.

Periode vanaf 6 maanden na ongeval:

De verzekeraar betaalt een 'redelijke vergoeding'.

Aanbeveling geldt voor ongevallen vanaf 1 juli 2009 (de oorspronkelijke aanbeveling geldt voor ongevallen vanaf 1 november 2004). Zie ook concrete vaststelling (punt F).

B. Zelfwerkzaamheid

Met ingang van 1 januari 2023 zijn de bedragen gewijzigd.

Categorie	Normbedrag schadevergoeding (per jaar)
Eigen woning / met tuin / alle onderhoud	€ 1.354
Eigen woning / met tuin / weinig onderhoud	€ 677
Eigen woning / zonder tuin / alle onderhoud	€ 880
Eigen woning / zonder tuin / weinig onderhoud	€ 338
Huurwoning / met tuin / alle onderhoud	€ 677
Huurwoning / met tuin / weinig onderhoud	€ 338
Huurwoning / zonder tuin / alle onderhoud	€ 441
Huurwoning / zonder tuin / weinig onderhoud	€ 170

Deze normbedragen zijn gebaseerd op de technische rekenvoorbeelden voor schilderwerk en tuinonderhoud, waarbij is uitgegaan van twee-onder-een-kapwoning/hoekwoning.

Daarnaast wordt onderscheid gemaakt in de kosten van onderhoud voor een viertal woningtypen:

Woningtype	Omrekenfactor t.a.v. de bedragen in de schadevergoedingstabel
Vrijstaande woning	1,3
Twee-onder-een-kap/hoekwoning	1,0
Rijtjeshuis	0,8
Flat/appartement	0,7

- Normbedrag wordt vermenigvuldigd met de mate van beperking (een vast percentage van 25, 50, 75 of 100%)

- Looptijd toekomstige schade tot eindleeftijd 70 jaar. Kapitalisatie toekomstige schade met de dan geldende rekenrente (inclusief sterftekanscorrectie).

Aanbeveling geldt voor ongevallen vanaf 15 september 2006.

Zie ook concrete vaststelling (punt F).

C. Kilometervergoeding

Met ingang van 1 januari 2023 is het bedrag gewijzigd.

Ingangs-/wijzigingsdatum	Kilometervergoeding
1 januari 2023	€ 0,33
1 januari 2022	€ 0,30
1 januari 2017	€ 0,26
1 januari 2014	€ 0,29
1 januari 2008	€ 0,24
1 januari 2006	€ 0,22
1 januari 2005	€ 0,21
1 januari 2002	€ 0,20
25 februari 1999	f 0,40

Onder de normering vallen:

- reiskosten van gezins- en naaste familieleden voor het bezoeken van het slachtoffer in het ziekenhuis of bij tijdelijk verblijf in een revalidatiecentrum;
- reiskosten van het slachtoffer voor bezoeken aan artsen, fysiotherapeuten en andere beroepsbeoefenaren die betrokken zijn bij de medische behandeling, alsmede voor bezoeken aan een Bureau Slachtofferhulp en andere belangenbehartigers.

Vergoeding		
Personenauto	≤ 2000 km per jaar	€ 0,33
Personenauto	> 2000 km per jaar	Concreet op basis van ANWB-tabellen, waarbij zowel de vaste als variabele kosten als uitgangspunt voor de vergoeding gelden
Openbaar vervoer		Daadwerkelijk gemaakte kosten
Taxi		Daadwerkelijk gemaakte kosten (indien openbaar of eigen vervoer geen passende voorziening)

Aanbeveling kilometervergoeding geldt voor ongevallen vanaf 25 februari 1999.

10. Richtlijnen van de Letselschade Raad

D. Ziekenhuis- en revalidatiedaggeldvergoeding

Met ingang van 1 januari 2023 zijn de bedragen gewijzigd.

Ingangs-/wijzigingsdatum	Ziekenhuis-daggeldvergoeding	Revalidatiedaggeldvergoeding
1 januari 2023	€ 35	€ 18
1 januari 2021	€ 31	€ 16
1 januari 2018	€ 30	€ 15
1 januari 2013	€ 28	€ 14
1 januari 2010	€ 26	€ 13
1 januari 2009	€ 25	€ 12,50
1 januari 2006	€ 25	
1 januari 2002	€ 23	
25 februari 1999	f 50	

Toelichting tijdelijk verblijf:

Van een 'tijdelijk verblijf' in een revalidatievoorziening is sprake:

- gedurende een maximale al dan niet aaneengesloten herstel- en/of verpleegduur van 365 dagen, waarbij
- de duur van ziekenhuisopname(n) voor dit totaal van 365 dagen meetelt, met dien verstande dat
- de vergoeding van het revalidatiedaggeld komt te vervallen op het moment dat het voor betrokkene of diens naasten duidelijk is dat de opname een zodanig langdurig of permanent karakter krijgt, dat het dan nog resterende aantal dagen van die 365 dagen zal worden overschreden.

Aanbeveling ziekenhuisdaggeldvergoeding geldt voor ongevallen vanaf 25 februari 1999. Aanbeveling revalidatiedaggeldvergoeding geldt voor ongevallen vanaf 1 januari 2009.

E. Studievertraging

Met ingang van 1 januari 2023 zijn de bedragen gewijzigd.

Deze aanbeveling ziet louter op de studievertraging als zodanig en het daardoor later betreden van de arbeidsmarkt. Het gaat om een studievertraging van maximaal 1 jaar.

Deze aanbeveling beoogt een vangnet te bieden voor het merendeel van de voorkomende gevallen en laat de eventuele mogelijkheid om schade wegens studievertraging concreet vast te stellen onverlet.

Categorie-indeling en netto-normbedragen voor schade wegens studievertraging op basis van één jaar studievertraging:

Categorie	2023	2022	2021	2020	2019
Basisschool	€ 6.675	€ 6.600	€ 6.475	€ 6.300	€ 6.125
VMBO/LBO	€ 15.375	€ 15.200	€ 14.900	€ 14.475	€ 14.125
HAVO/MBO/VWO	€ 18.700	€ 18.500	€ 18.150	€ 17.625	€ 17.175
HBO/WO	€ 22.725	€ 22.475	€ 22.025	€ 21.400	€ 20.875

Aanbeveling geldt voor ongevallen vanaf 15 september 2006.

Zie ook concrete vaststelling (punt F).

F. Concrete vaststelling

Indien men van mening is dat de in redelijkheid gemaakte kosten uitstijgen boven het normbedrag, dient men dat met behulp van rekeningen en dergelijke aan te tonen. In dat geval wordt de vergoeding concreet vastgesteld.

Deze normbedragen zijn gebaseerd op de bedragen die per 1 januari 2023 door De Letselschade Raad werden vrijgegeven.

11. NRL-tabel contante waarde en wettelijke rente

Gebruiksaanwijzing

Voorwaarde: gelijkblijvende netto-jaarschade vanaf kapitalisatiedatum (huishoudelijk hulp e.d.)

Kies tabel (mannen of vrouwen, rekenrente in %)

X = leeftijd op kapitalisatiedatum

Kapitalisatiefactor = kruising regel "looptijd" en kolom "leeftijd op kapitalisatiedatum"

Contante waarde = gevonden kapitalisatiefactor x netto-jaarschade

Met sterftekansen volgens GBM/GBV 2016-2021.

NRL-Rekentool Contante Waarde

Ga naar www.nrl.nl: "Rekentools" onderdeel "Contante Waarde" voor het kapitaliseren van de personenschade met een **unieke** combinatie van invoermogelijkheden:

1. Kapitalisatiedatum (**naar keuze!**)
2. Sterftekanscorrectie
3. **Belastingschade** (fiscale component)
4. Gedurende de looptijd **wisselende**:
  - a. Inflatiepercentages
  - b. Rendementspercentages
  - c. Jaarschades.

NRL-Rekentool Contante Waarde in de Rechtspraak: Rechtbank Gelderland, 21 juli 2021 (ECLI: NL: RBGEL:2021:3828)

2.3. *[eisende partij] heeft bij akte een berekening overgelegd die zij heeft gemaakt met de rekentool van het Nederlands Rekencentrum Letselschade (hierna: NRL). [...]*

2.4. *De rechtbank acht de door [eisende partij] overgelegde berekening inzichtelijk [...].*

NRL-Rekentool Wettelijke Rente

Ga naar www.nrl.nl: "Rekentools" onderdeel "Wettelijke Rente" voor het berekenen van de wettelijke rente die toepasselijk is bij personenschades (artikel 6:119 BW).

De NRL-Rekentool Wettelijke Rente berekent **per periode** over alle toepasselijke periodes het bedrag aan wettelijke rente, rekening houdend met:

- a. Ingevoerde schade
- b. Ingevoerde voorschotten
- c. Toepasselijke percentage wettelijke rente.

Wettelijke Rente

Datum	Rente
1-7-1993	10%
1-1-1994	9%
1-1-1995	8%
1-1-1996	7%
1-7-1996	5%
1-1-1998	6%
1-1-2001	8%
1-1-2002	7%
1-8-2003	5%
1-2-2004	4%
1-1-2007	6%
1-7-2009	4%
1-1-2010	3%
1-7-2011	4%
1-7-2012	3%
1-1-2015	2%
1-1-2023	4%

---

12. Cursusaanbod en NRL-Rekenmodule

Cursusaanbod

Het cursusaanbod is gesplitst in 2 onderdelen. Alle niet-incompany cursussen worden door NRL gegeven in samenwerking met Sdu Juridische Opleidingen. Alle incompany cursussen vallen buiten het bereik van deze samenwerking en worden derhalve door NRL georganiseerd en gegeven.

Externe cursussen in samenwerking met SDU

In samenwerking met Sdu Juridische Opleidingen verzorgt NRL een drietal rekentechnische cursussen op academisch niveau voor beroepsbeoefenaren op het gebied van personenschade.

Nadere informatie over data, locaties, kosten, toekenning van studiepunten en cursusprogramma vindt u op www.sdujuridischeopleidingen.nl onder 'aanbod' en het rechtsgebied 'Letselschade'.

NRL incompany cursussen

NRL heeft een ruim aanbod incompany cursussen op het gebied van letsel- en overlijdensschadeberekeringen. Standaard worden aangeboden de eendaagse cursussen 'de letselschadeberekening ex artikel 6:107 BW' en 'de overlijdensschadeberekening ex artikel 6:108 BW' en de tweedaagse cursus 'schadevaststelling bij ondernemers met letsel'.

Desgewenst levert NRL maatwerk en wordt in overleg met u een cursus samengesteld die aansluit op de leer- en ontwikkelingswensen van uw organisatie, bijvoorbeeld op basis van een casus uit uw eigen dagelijkse praktijk. Met een incompany cursus brengt u uw hele team in één keer op hetzelfde kennisniveau, terwijl de kosten veelal aanzienlijk lager zijn dan wanneer uw medewerkers individueel op cursus gaan. Een bijkomend voordeel is, dat u niet aan vaste data gebonden bent, maar in samenspraak met NRL een datum kunt bepalen die uw organisatie het beste uitkomt.

NRL-Rekenmodule: voor de berekening van personenschade

Rekenkundige expertise ligt ten grondslag aan de nieuwe NRL-Rekenmodule; een rekenprogramma voor het berekenen van personenschade.

De NRL-Rekenmodule is gebruiksvriendelijk opgebouwd, geeft inzicht en is altijd up-to-date.

Of het nu om letsel- of overlijdensschade gaat, al dan niet met meerdere scenario's; met de NRL-Rekenmodule berekent u de schade altijd op een professionele manier.

NRL is zich bewust van haar taak een zo betrouwbaar mogelijke Rekenwijzer te verzorgen. Niettemin kan NRL geen aansprakelijkheid aanvaarden voor onjuistheden die eventueel in deze Rekenwijzer voorkomen.

Geen weten zonder meten

Nederlands Rekencentrum Letselschade B.V.

Postbus 341
2501 CH Den Haag
Tel. (070) 36 03 353

E-mail info@nrl.nl
www.nrl.nl

KvK 30 105 250

